

Załącznik do rozporządzenia
Rady Ministrów z dnia 2007 r.
(poz.)

Polska Klasyfikacja Działalności

(PKD)

ZASADY BUDOWY KLASYFIKACJI

Przedmowa

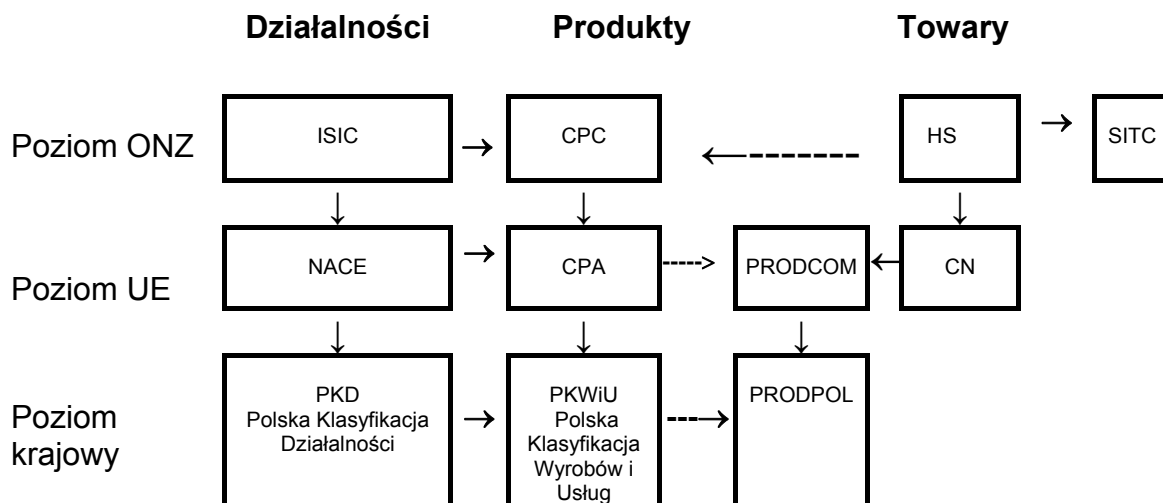
Polska Klasyfikacja Działalności (PKD) 2007 zawiera zmiany, które zostały wprowadzone w klasyfikacji Organizacji Narodów Zjednoczonych - International Standard Industrial Classification of all Economic Activities ISIC Rev.4 (Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Rodzajów Działalności) oraz klasyfikacji Unii Europejskiej - Statistical Classification of Economic Activities in the European Community NACE Rev. 2 (Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych w UE) (Dz. Urz. UE L 393 z 30.12.2006 r., str. 1).

Konieczność zmian klasyfikacji wynikała:

- z potrzeby zwiększenia harmonizacji klasyfikacji na poziomie międzynarodowym umożliwiającej szerszą wymianę informacji,
- z zachodzących zmian ekonomicznych i gospodarczych, a w szczególności rozwoju nowych technologii i rodzajów działalności.

1. System powiązań statystycznych klasyfikacji gospodarczych

1. Podstawowe klasyfikacje statystyczne są ze sobą zharmonizowane. Wyróżnia się zharmonizowanie klasyfikacji tego samego rodzaju w ramach systemów: ONZ, UE i systemów krajowych oraz zharmonizowanie klasyfikacji różnego rodzaju, czyli np. klasyfikacji działalności i produktów. Klasyfikacje tego samego rodzaju zachowują wzajemne powiązania pojęciowe, zakresowe i w większości przypadków kodowe, a wyróżniają się przede wszystkim rozwiniętą strukturą (rozbudowaną szczegółowością). Dotyczy to odpowiednio zharmonizowania ISIC, NACE i PKD oraz kolejno zharmonizowania CPC, CPA i PKWiU, a także zharmonizowania HS, CN.

Gdzie:

- ISIC - Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Rodzajów Działalności ((International Standard Industrial Classification of all Economic Activities);
- CPC - Centralna Klasyfikacja Produktów (Central Product Classification);
- HS - Zharmonizowany System Oznaczania i Kodowania Towarów ((Harmonized Commodity Description and Coding System);
- SITC – Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu (Standard International Trade Classification);
- NACE - Statystyczna Klasyfikacja Rodzajów Działalności Gospodarczych w Unii Europejskiej (Statistical Classification of Economic Activities in the European Community);
- CPA - Klasyfikacja Produktów wg Działalności (Classification of Products by Activity);
- Prodcum – Lista Produktów Wspólnoty ((Products of the Community);
- CN - Scalona Nomenklatura Towarowa Handlu Zagranicznego (Combined Nomenclature).

2. Wyróżnia się także następujące rodzaje klasyfikacji:

- **Klasyfikacje macierzyste** to te klasyfikacje gospodarcze i społeczne, które są wynikiem międzynarodowych porozumień potwierdzonych przez Komisję Statystyczną Narodów Zjednoczonych lub inne organizacje międzyrządowe, takie jak: Międzynarodowa Organizacja Pracy (ILO), Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF), UNESCO, Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), Światowa Organizacja Cei (WCO). Stąd klasyfikacje te otrzymały szeroką akceptację i oficjalną zgodę oraz są polecane i rekomendowane jako wytyczne przy tworzeniu innych klasyfikacji. Mogą być one używane jako wzorce do tworzenia bądź rewizji innych klasyfikacji, zarówno w odniesieniu do struktury jak również cech i definicji poszczególnych grupowań.

3. Definicje działalności

4. Działalność ma miejsce wówczas, gdy czynniki takie jak: wyposażenie, siła robocza, technologia produkcji, sieci informacyjne lub produkty są powiązane w celu wytworzenia określonego wyrobu lub wykonania usługi. Działalność charakteryzowana jest przez produkty wejściowe (wyroby lub usługi), proces technologiczny oraz przez produkty wyjściowe.
5. Działalność może polegać na prostym procesie (np. tkactwo), ale może również dotyczyć całego szeregu „pod-procesów”, gdzie każdy z nich jest wymieniony w różnych podklasach, klasach, grupach, działach, a nawet sekcjach klasyfikacji (np. produkcja samochodów polega na takich działalnościach jak odlewanie, kucie, spawanie, montaż, malowanie itp.). Jeżeli proces produkcyjny jest zorganizowany jako zintegrowany szereg elementarnych działalności, całość jest traktowana jako jedna działalność.
6. W praktyce większość jednostek (podmiotów gospodarczych) prowadzi różne rodzaje działalności. W związku z tym, w celu zaklasyfikowania jednostki do danego poziomu (grupowania) klasyfikacji PKD, niezbędne jest określenie jej działalności przeważającej.
7. **Przeważającą działalnością** jednostki statystycznej jest działalność posiadająca największy udział wskaźnika (np. wartość dodana, produkcja brutto, wartość sprzedaży, wielkość zatrudnienia lub wynagrodzeń) charakteryzującego działalność jednostki. W badaniach statystycznych zalecanym wskaźnikiem służącym do określenia przeważającej działalności jest wartość dodana.
8. **Działalność drugorzędna** jest każdym innym rodzajem działalności jednostki, której efektem końcowym są wyroby lub usługi wykonywane dla strony trzeciej.
9. Należy wprowadzić rozróżnienie pomiędzy działalnością przeważającą i drugorzędną, z jednej strony, oraz działalnością pomocniczą, z drugiej. Działalności przeważająca i drugorzędne są zazwyczaj wykonywane przy wsparciu pewnej liczby działalności pomocniczych, takich jak księgowość, magazynowanie, zaopatrzenie, promocja sprzedaży, naprawa i konserwacja itp. Tak więc, **działalności pomocnicze** to te, które są wykonywane wyłącznie po to by wesprzeć działalność przeważającą lub drugorzędną jednostki, poprzez dostarczanie wyrobów lub usług na potrzeby wyłącznie tej jednostki.
10. Działalność jest działalnością pomocniczą, jeżeli spełnia następujące warunki:
  - służy wyłącznie jednostce a jej efekt końcowy nie jest sprzedawany na rynku;
  - w zasadzie wytwarza usługi; jeżeli wytwarza wyroby nie są to wyroby będące częścią lub elementem produktu finalnego jednostki;
  - bierze udział w kosztach bieżących samej jednostki, tj. nie generuje nakładów brutto na środki trwałe.
11. Do działalności pomocniczej nie zalicza się:
  - produkcji wyrobów i świadczenia usług stanowiących część nakładów, np. robót budowlanych wykonywanych na własny rachunek, które są odrębnie sklasyfikowane w budownictwie, jeżeli takie dane są dostępne; produkcji oprogramowania;
  - wytwarzania produktów, których znacząca część jest sprzedawana na rynku, nawet jeżeli część tej produkcji jest wykorzystywana na potrzeby przedsiębiorstwa w związku z prowadzoną przeważającą działalnością;
  - produkcji wyrobów, które następnie stają się integralną częścią produktu będącego efektem działalności przeważającej lub drugorzędnej (np. produkcja opakowań w celu pakowania wyrobów własnych wytwarzanych przez to przedsiębiorstwo);
  - wytwarzania energii (przez elektrownię lub kotłownię), nawet jeżeli efekt produkcji jest w całości zużywany przez jednostki macierzyste;
  - zakupu wyrobów przeznaczonych do dalszej sprzedaży w niezmienionym stanie (bez przetworzenia);
  - działalności badawczo-rozwojowej, ponieważ tego rodzaju działalność nie wytwarza usług wykorzystywanych w trakcie bieżącej produkcji.

4. Podstawowe zasady klasyfikacji

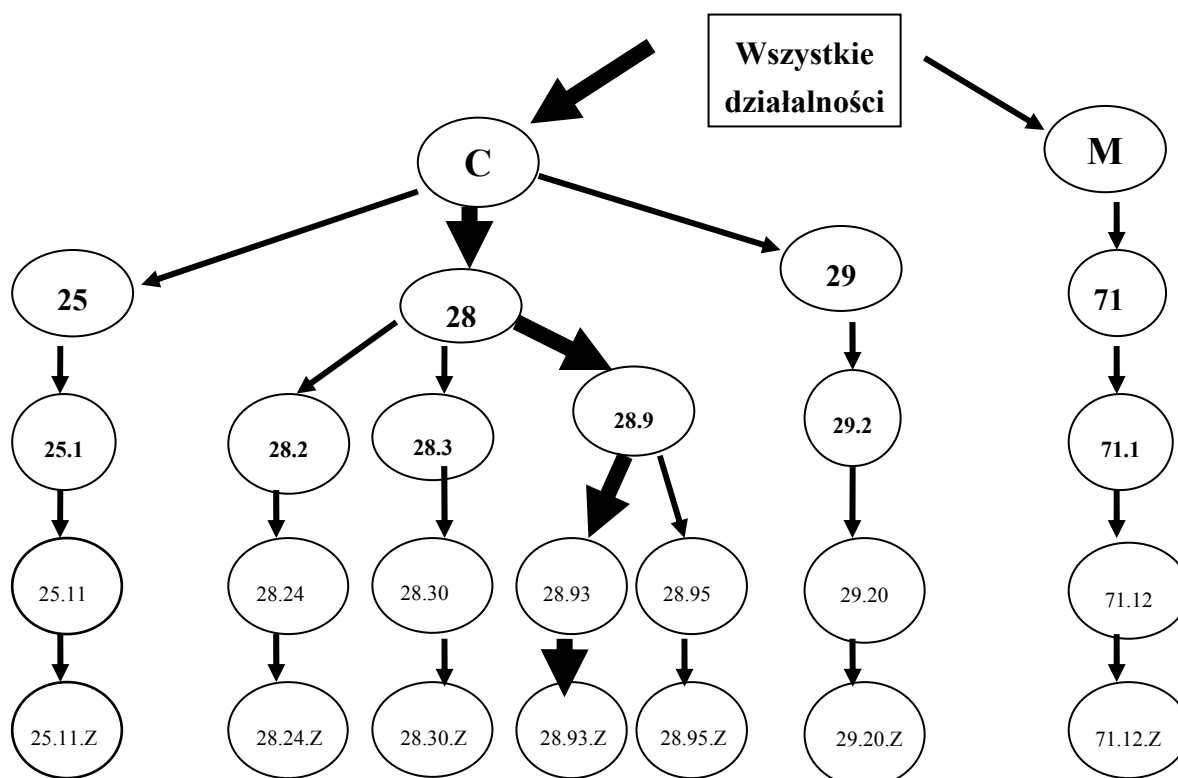
12. PKD nie wprowadza odrębnych grupowań ze względu na formę własności jednostki, rodzaj organizacji prawnej czy sposobu działania, ponieważ te kryteria nie są związane z charakterystyką samej działalności. Jednostki prowadzące ten sam rodzaj działalności są sklasyfikowane w tym samym grupowaniu PKD, niezależnie od tego, czy są one przedsiębiorstwem posiadającym osobowość prawną, własnością prywatną czy skarbu państwa, czy jednostka zagraniczna jest przedsiębiorstwem macierzystym, czy nie i czy przedsiębiorstwo macierzyste składa się z więcej niż jednego zakładu, czy nie. Zatem, nie istnieje ścisłe powiązanie pomiędzy PKD i Klasyfikacją Jednostek Instytucjonalnych w Systemie Rachunków Narodowych (SNA) lub Europejskim Systemie Rachunków Narodowych (ESA).
13. Podobnie jest w przypadku działalności wytwórczych (produkcyjnych). Są one opisane niezależnie od tego, czy praca jest wykonywana w sposób zautomatyzowany (maszynowo) czy ręcznie, czy jest ona wykonywana w zakładzie produkcyjnym czy w domu. Podobnie jest z rodzajem stosowanej technologii produkcji (współczesna czy tradycyjna) - nie jest to kryterium stosowane w PKD, mimo że rozróżnienie takie mogłoby być użyteczne.
14. PKD, na ogół, nie wprowadza rozróżnienia między działalnością rynkową i nierynkową. Jednakże, należy podkreślić, że rozróżnienie to nadal jest ważnym czynnikiem SNA/ESA. Podział działalności gospodarczych wg tego kryterium jest użyteczny wówczas, gdy dane dotyczące wartości dodanej zbierane są zarówno dla działalności rynkowych jak i nierynkowych. Usługi nierynkowe są najczęściej świadczone przez jednostki administracji publicznej i instytucje non-profit świadczące usługi gospodarstwu domowemu w zakresie edukacji, zdrowia, opieki społecznej itp.
15. Jednostki powinny być klasyfikowane w grupowaniu, które najlepiej opisuje ich działalność uwzględniając środki produkcji. Określenie symbolu PKD dokonywane jest w oparciu o zasady budowy klasyfikacji, schemat klasyfikacji, wyjaśnienia, decyzje podejmowane przez komitet NACE (EUROSTAT), klucze powiązań oraz odniesienia do innych systemów klasyfikacyjnych takich, jak ISIC, CPA, HS, CN itp.
16. W przypadku, gdy jednostka wykonuje tylko jedną działalność, działalność podstawowa tej jednostki jest określana grupowaniem PKD, które opisuje tę działalność. Jeżeli jednostka wykonuje wiele działalności (inne niż działalność pomocnicza), działalność podstawowa jest określana na podstawie wskaźnika odnoszącego się do każdej działalności, np. wartości dodanej, produkcji brutto, wartości sprzedaży, wielkości zatrudnienia lub wynagrodzeń.

5. Zasady klasyfikowania stosowane w rejestrach statystycznych

Jednostki prowadzące działalność wieloraką i zintegrowaną

17. Może się zdarzyć, że znaczny udział procentowy działalności jednostki będzie obejmował więcej niż jedną pozycję PKD. Może to wynikać z pionowej integracji działalności (np. ścinanie drzew połączone z produkcją tarcicy lub wydobywanie gliny połączone z produkcją cegieł) lub poziomej integracji działalności (np. produkcja wyrobów piekarskich połączona z produkcją wyrobów czekoladowych), lub z każdej innej kombinacji działalności, które nie mogą być traktowane oddzielnie. Wówczas jednostka powinna być klasyfikowana zgodnie z zasadami przedstawionymi poniżej.
18. Jeżeli jednostka wykonuje działalności przypisane jedynie do dwóch pozycji PKD, zawsze jedna z działalności będzie stanowiła więcej niż 50% wartości wskaźnika (np. wartości dodanej). Działalność stanowiąca więcej niż 50% wskaźnika jest przeważającą działalnością i określa miejsce zaklasyfikowania jednostki.
19. W przypadku bardziej złożonym, gdy jednostka wykonuje więcej niż dwa rodzaje działalności ujęte w więcej niż dwóch pozycjach PKD, gdzie żadna z nich nie stanowi więcej niż 50% wartości wskaźnika (np. wartości dodanej), sklasyfikowanie działalności tej jednostki powinno nastąpić przy zastosowaniu metody góra-dół opisanej poniżej.

Podejście stosowane przy działalnościach pionowo zintegrowanych

22. Integracja pionowa działalności występuje wówczas, gdy poszczególne etapy produkcji są wykonywane sukcesywnie przez tę samą jednostkę, gdy wynik jednego procesu produkcji jest początkiem kolejnego. Przykładami integracji pionowej mogą być: ścinanie drzew połączone z produkcją tarcicy, wydobywanie gliny połączone z cegielnią lub produkcja włókien syntetycznych z produkcją tkanin.

23. Stosując PKD 2007, integracja pionowa powinna być traktowana jak każda inna forma wielorakiej działalności, tj. jednostka z pionowo zintegrowanym łańcuchem działalności powinna być klasyfikowana w pozycji odpowiadającej przeważającej działalności w ramach tego łańcucha, to jest działalności posiadającej największy udział wskaźnika, określonej metodą góra-dół. Podejście to jest odmienne niż przyjęte w poprzedniej wersji klasyfikacji PKD 2004.

Podejście stosowane przy działalnościach poziomo zintegrowanych

24. Działalności poziomo zintegrowane występują wtedy, gdy działalności wykonywane są równolegle przy użyciu tych samych środków produkcji. W tych przypadkach należy również stosować metodę góra-dół.

Zmiany przeważającej działalności jednostki

25. Jednostka może zmieniać swoją działalność główną jednorazowo lub stopniowo w ciągu pewnego okresu czasu. Może to być spowodowane czynnikiem sezonowości lub wynikiem decyzji o zmianie profilu produkcji. Ponieważ wszystkie te przypadki powodują zmiany w zaklasyfikowaniu jednostki, zbyt częste zmiany działalności głównej mogą doprowadzić do braku spójności pomiędzy statystyką krótkookresową (miesięczną i kwartalną) i długookresową, w najwyższym stopniu utrudniając ich interpretację.

26. Aby uniknąć zbyt częstych zmian, stosuje się zasadę stabilności. Zgodnie z tą zasadą, nowy

rodzaj działalności powinien być działalnością główną przez co najmniej dwa lata, zanim zostanie zmieniona przypisana do jednostki dana działalność przeważająca.

6. Zasady klasyfikowania specyficznych działalności

Działalność prowadzona na zlecenie

27. Istnieją dwa podstawowe rodzaje jednostek prowadzących działalność na zlecenie, które klasyfikowane są w tych samych grupowaniach, co jednostki wytwarzające wyroby na własny rachunek:
- a. Praca oparta jest na planach, gdzie zleceniodawca dostarcza podwykonawcy całą techniczną specyfikację wymaganą przy wytworzeniu zamówionego produktu. Sytuacja ta występuje głównie w przypadku sektora metalowego (działalność kuźni, odlewnictwo, cięcie, wyłaczanie);
  - b. Praca wykonywana jest na zamówienie, gdzie podwykonawca poddaje obróbce materiał powierzony przez zleceniodawcę. Materiałem tym może być wszystko, od surowca po wstępnie obrobione części. Czynności mogą dotyczyć obróbki metali (np. chromowanie), produkcji odzieży lub podstawowych czynności będących częścią procesu produkcyjnego.

Jednostki powierzające produkcję wyrobów i usług innym jednostkom

28. Jednostki powierzające wykonanie pewnej części działalności produkcyjnej powinny być klasyfikowane w przetwórstwie przemysłowym, jeżeli jeden z poniższych warunków jest spełniony:
- a. Jednostka główna posiada wszystkie prawa do produktu finalnego, tj. jest właścicielem koncepcji (pomysłu), jest odpowiedzialna za sprzedaż, zorganizowała produkcję z jednostką, z którą zawarła umowę.
  - b. Jednostka główna jest właścicielem surowców wykorzystywanych jako wkład w procesie produkcyjnym.

W pozostałych przypadkach, jednostki powierzające wykonanie produkcji klasyfikowane są zwykle w Sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle).

Instalowanie na miejscu

29. Jednostki wykonujące głównie prace instalacyjne lub montażowe w budynkach klasyfikowane są w budownictwie (dział 43). W dziale tym klasyfikowana jest również instalacja urządzeń będących integralną częścią budynku (wind, schodów ruchomych, automatycznych drzwi, odkurzaczy centralnych itp.)
30. Instalowanie maszyn i urządzeń nie będących integralną częścią obiektów budowlanych klasyfikowane jest w grupie 33.2 "Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia".

Konserwacja i naprawy

31. Jednostki zajmujące się naprawą lub konserwacją urządzeń mogą być zaklasyfikowane w jednym z poniższych grupowań w zależności od rodzaju wyrobu:
- a. grupie 33.1 "Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych, maszyn i urządzeń"
  - b. grupie 45.2 "Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli"

- c. dziale 95 "Naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego".
32. Jednostki dokonujące przeglądu, naprawy i remontu kapitalnego środków transportu (samolotów, lokomotyw, statków) klasyfikowane są w tej samej klasie, co jednostki je produkujące.

7. Szczególne zasady klasyfikowania i definicje

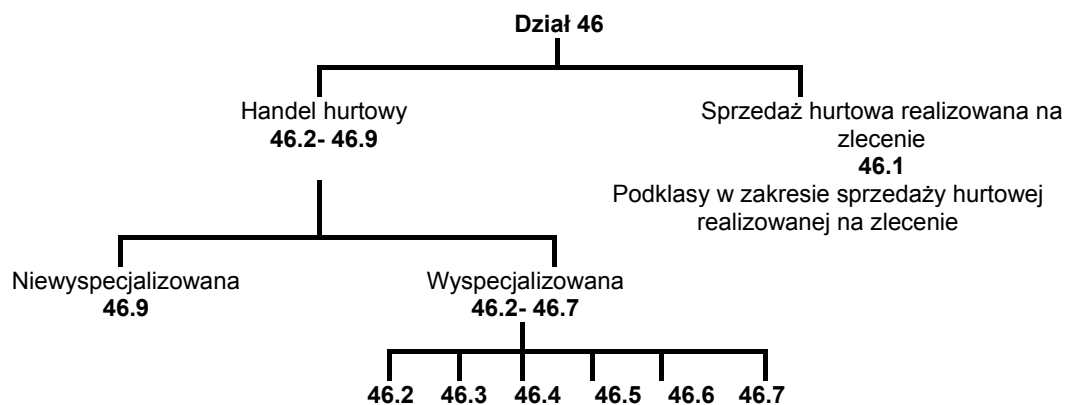
Ta część przedstawia zasady i definicje, które powinny być brane pod uwagę podczas klasyfikowania jednostek do określonych sekcji. Dokładniejsze opisy, definicje i informacje określające zawartość sekcji zostały umieszczone w odpowiadających im wyjaśnieniach.

Sekcja A: ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO

33. W rolnictwie charakterystyczne są trudności z określeniem przeważającej działalności w przypadku, gdy jednostka wytwarza produkty rolnicze i jednocześnie je przetwarza (np. uprawa winogron i wytwarzanie wina z tych winogron lub gdy uprawia oliwki i wytwarza oliwę z tych oliwek). Zastosowanie wskaźnika "liczba godzin przepracowanych" do wymienionych działalności zintegrowanych pionowo, prowadzi do zaklasyfikowania jednostek w rolnictwie. Dlatego też, jednostki te będą zazwyczaj klasyfikowane odpowiednio w podklasach 01.21.Z lub 01.26.Z.

Sekcja G: HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE

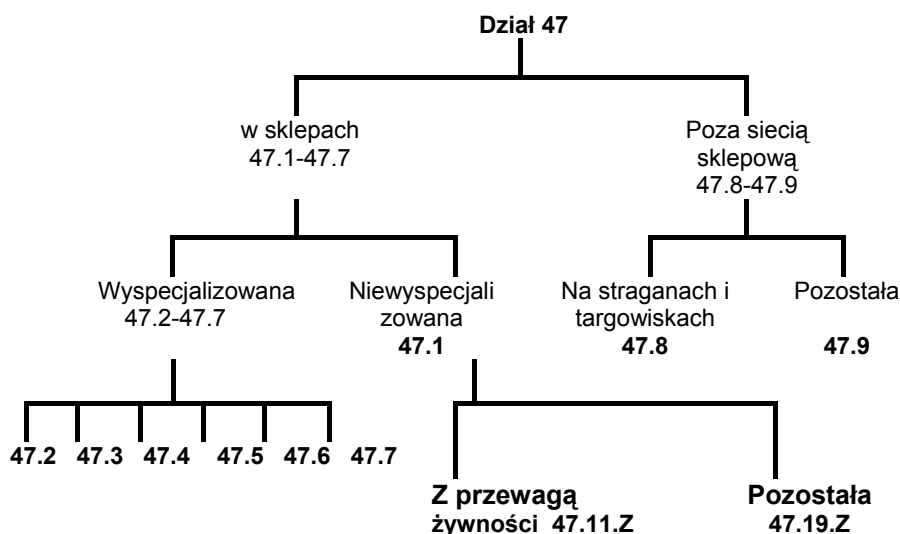
34. W sekcji G, poza handlem pojazdami samochodowymi, wyróżniamy handel hurtowy i detaliczny. Może się zdarzyć, że jednostka prowadzi zintegrowane pionowo działalności handlowe pod różnymi możliwymi postaciami: sprzedaż zarówno hurtowa jak i detaliczna, sprzedaż w sklepach i poza siecią sklepową oraz sprzedaż różnego rodzaju towarów. W przypadku, gdy prowadzona przez jednostkę sprzedaż towarów, na poziomie klasy nie stanowi co najmniej 50% wskaźnika, wówczas zastosowanie metody góra-dół wymaga szczególnej uwagi i rozważenia dodatkowych poziomów.
35. Jeżeli jednostka prowadzi zarówno handel hurtowy jak i detaliczny, wybór pomiędzy nimi powinien być dokonany zgodnie z zasadą przeważającej działalności.
36. Rozważając zaklasyfikowanie jednostki w dziale 46 „HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI” w pierwszej kolejności należy określić czy sprzedaż hurtowa realizowana jest na zlecenie - grupa 46.1 czy nie - łącznie grupy 46.2-46.9, biorąc pod uwagę zasadę przeważającej działalności. Jeśli wybór padnie na poziom agregacji 46.2-46.9 wówczas drugi krok polega na wyborze pomiędzy sprzedażą „niewyspecjalizowaną” a „wyspecjalizowaną” (patrz schemat poniżej). Ostatecznie wybór dotyczący odpowiednich grup, klas i podklas powinien odbywać się zawsze zgodnie z metodą góra-dół.
37. Rysunek poniżej prezentuje schemat decyzyjny używany w celu przyporządkowania jednostki do określonej podklasy w dziale 46 “HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI,,

dalsze podziały zgodnie z asortymentem sprzedawanych produktów

38. Rozważając zaklasyfikowanie jednostki w dziale 47 „HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI” w pierwszej kolejności należy określić czy sprzedaż detaliczna realizowana jest w sklepach - grupy 47.1-47.7 „Sprzedaż detaliczna prowadzona w sklepach”, czy sprzedaż detaliczna prowadzona jest poza siecią sklepową - grupy 47.8-47.9 „Sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową” biorąc pod uwagę zasadę przeważającej działalności. Jeśli wybór padnie na poziom agregacji „Sprzedaż detaliczna prowadzona w sklepach” wówczas drugi krok polega na wyborze pomiędzy sprzedażą „niewyspecjalizowaną” a „wyspecjalizowaną” (patrz schemat poniżej). Ostatecznie wybór dotyczący odpowiednich grup i klas powinien odbywać się zawsze zgodnie z metodą góra-dół.

39. Rysunek poniżej prezentuje schemat decyzyjny wykorzystywany przy klasyfikacji jednostki do określonej podklasy w dziale 47 „HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI”.

40. Zarówno w handlu hurtowym jak i detalicznym, rozróżnienie na „wyspecjalizowany” jak i „niewyspecjalizowany” zależy od liczby klas do których można zaliczyć sprzedawane towary, przy czym udział każdej z klas stanowi co najmniej 5% (i nie więcej niż 50 %) wskaźnika:

- a. **Jeżeli sprzedaż towarów można przyporządkować do maksymalnie czterech klas w jakiegokolwiek z grup 46.2-46.7 (dla sprzedaży hurtowej) lub 47.2-47.7 (dla sprzedaży detalicznej), jednostka klasyfikowana jest w ramach handlu wyspecjalizowanego.** Konieczne jest wówczas określenie działalności podstawowej, zgodnie z metodą góra-dół, wybierając najpierw grupę a następnie klasę i podklasę w ramach tej grupy:

Podklasa	Przypadek A	Przypadek B	Przypadek C
47.21.Z	30%	30%	20%
47.25.Z	5%	15%	5%
47.62.Z	45%	40%	35%
47.75.Z	20%	15%	40%
Ostateczne zaklasyfikowanie jednostki	Podklasa 47.62.Z	Podklasa 47.21.Z	Podklasa 47.75.Z

b. Jeżeli sprzedaż towarów można przyporządkować do pięciu lub więcej podklas z grup 46.2-46.7 (dla sprzedaży hurtowej) lub 47.2-47.7 (dla sprzedaży detalicznej), **jednostka powinna być klasyfikowana jako niewyspecjalizowana (46.9 lub 47.1)**. Np. w ramach handlu detalicznego jest zatem przypisana do grupy 47.1. Jeżeli żywność, napoje i wyroby tytoniowe stanowią co najmniej 35% wartości dodanej należy wybrać podklasę 47.11.Z. We wszystkich pozostałych przypadkach należy klasyfikować w 47.19.Z.

Podklasa	Przypadek A	Przypadek B	Przypadek C
47.21.Z	5%	20%	5%
47.22.Z	10%	15%	5%
47.42.Z	15%	10%	45%
47.43.Z	25%	10%	40%
47.54.Z	45%	45%	5%
Ostateczne zaklasyfikowanie jednostki	Podklasa 47.19.Z	Podklasa 47.11.Z	Podklasa 47.19Z

41. Powyższe zasady klasyfikowania jednostek odnoszą się do sprzedaży detalicznej danej jednostki. Jeżeli jednostka poza handlem detalicznym wykonuje działalności drugorzędne, które polegają także na świadczeniu usług lub wytwarzaniu wyrobów, to nie wpływa to na zaklasyfikowanie jej przeważającej działalności w handlu w sposób opisany powyżej.

Sekcja O: ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE

42. PKD nie wyróżnia oddzielnego grupowania dla jednostki należącej do sektora instytucjonalnego (jak to zdefiniowano w SNA i ESA). Nie ma jednego grupowania, które opisywałoby wszystkie działalności prowadzone przez jednostki sektora publicznego. W konsekwencji nie wszystkie jednostki tego sektora są klasyfikowane w sekcji O. Na przykład działalność w zakresie kierowania realizacją programów dotyczących edukacji (działalność Ministerstwa Edukacji) ujęta jest w dziale 84, ale realizacja procesu edukacji (działalność szkół) mieści się w zakresie działu 85 (sekcja P Edukacja). Kierowanie ochroną zdrowia mieści się w dziale 84, ale działalność szpitali ujęta jest w dziale 86 (sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna).

Sekcja T: GOSPODARSTWA DOMOWE ZATRUDNIAJĄCE PRACOWNIKÓW; GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY

43. Dział 97 obejmuje jedynie działalność gospodarstw domowych zatrudniających pracowników (pomoc domową). Włączenie tego rodzaju działalności do PKD 2007 wynika z potrzeb rachunków narodowych traktujących tego rodzaju działalność jako produkcję, a także na potrzeby pewnych badań ankietowych. Pracownicy zatrudniani w gospodarstwach domowych nie są tu klasyfikowani.

44. W badaniach rynku pracy pojawiła się konieczność opisanie działalności wykonywanej na własne potrzeby przez gospodarstwa domowe. Działalności rynkowe powinny być klasyfikowane zgodnie z regułami ustalonymi w celu wyboru właściwego grupowania PKD. Jednak zastosowanie tych reguł do działalności gospodarstw domowych związanej z

produkcją wyrobów na własne potrzeby okazało się niezwykle trudne. Działalności te często łączą w sobie elementy rolnictwa, budownictwa, przemysłu tekstylnego, napraw i pozostałych usług. Dział 98 (Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby) został wprowadzony w celu ujęcia wszystkich działalności produkcyjnych, także w przypadku, gdy są one wykonywane przez gospodarstwa domowe na własne potrzeby. Dział ten nie będzie istotny dla potrzeb statystyki przedsiębiorstw, ale dla gromadzenia danych dotyczących działalności gospodarstw domowych i działalności związanej z ich utrzymaniem.

Różnice pomiędzy PKD 2004 a PKD 2007

45. Mimo wystąpienia kilku zmian w zakresie zasad stosowania PKD, w kryteriach budowy klasyfikacji, schemacie klasyfikacji i wyjaśnieniach, ogólna charakterystyka PKD pozostała niezmienną.
46. Wprowadzono zarówno nowe grupowania na najwyższym poziomie klasyfikacji, jak i na pozostałych, w celu odzwierciedlenia różnorodnych form produkcji i pojawiających się nowych gałęzi przemysłu i usług. Jednocześnie starano się zachować niezmienną strukturę klasyfikacji we wszystkich obszarach, które nie wymagały zmian.
47. Znacząco wzrosła szczegółowość klasyfikacji. Szczególnie w przypadku działalności produkcyjno – usługowych wzrost szczegółowości klasyfikacji jest widoczny na najwyższym poziomie. W przypadku innych działalności, np.: rolnictwa - wzrost szczegółowości dotyczy głównie niższego poziomu klasyfikacji.
48. PKD 2004 składała się z 17 sekcji i 62 działów; PKD 2007 ma 21 sekcji i 88 działów. Na najwyższym poziomie, niektóre sekcje dadzą się porównać łatwo z poprzednią wersją klasyfikacji. Jednakże wprowadzenie nowych grupowań na poziomie sekcji np. sekcja dotycząca informacji uniemożliwia proste porównanie pomiędzy PKD 2007, a jej poprzednią wersją.

Porównanie liczebności grupowań PKD-2004 i PKD-2007

SPOSÓB ZAPISU SYMBOLI GRUPOWAŃ	OGÓLNE NAZWY GRUPOWAŃ	LICZEBNOŚĆ GRUPOWAŃ	
		PKD-2007	PKD-2004
A	sekcje	21	17
AA	podsekcje	-	31
XX	działy	88	62
XXX	grupy	272	265
XXXX	klasy	615	514
XXXX.A	podklasy	653	687

Poniższa tabela przedstawia zależności pomiędzy sekcjami PKD 2004 a PKD 2007

PKD 2004		PKD 2007	
Sekcja	Opis	Sekcja	Opis
A	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Rybactwo		
C	Górnictwo i wydobywanie	B	Górnictwo i wydobywanie
D	Przetwórstwo przemysłowe	C	Przetwórstwo przemysłowe
E	Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
		E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo	F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Hotele i restauracje	I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	H	Transport i gospodarka magazynowa
		J	Informacja i komunikacja
J	Pośrednictwo finansowe	K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
		M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
		N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
L	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
M	Edukacja	P	Edukacja
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
O	Działalność komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
		S	Pozostała działalność usługowa
P	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników i gospodarstwa domowe produkujące na własne potrzeby	T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
Q	Organizacje i zespoły eksterytorialne	U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

49. Zmiany, które zostały wprowadzone w klasyfikacji PKD 2007, miały różnorodny charakter. Oprócz zmiany, polegającej na wprowadzeniu nowych symboli grupowań, dokonano w wielu miejscach podziału lub agregacji dotychczasowych pozycji (zmiany 1:1, 1:n, n:1). Zmieniono brzmienia niektórych grupowań, co wynikało najczęściej ze zmiany ich zakresu. Część podklas została przesunięta do innych sekcji, działów czy grup zmieniając w ten sposób ich zakresy. Ponadto, utworzone zostały nowe grupowania dla działalności, które do tej pory nie były wyodrębnione w klasyfikacji. Zostały one wyszczególnione, bądź na skutek wzrostu ich znaczenia w gospodarce światowej/krajowej, bądź w związku z pojawieniem się nowych rodzajów działalności w wyniku postępu technologicznego.
50. Aby mieć pełen obraz zmian związanych z wprowadzeniem PKD 2007, należy rozróżnić 4 rodzaje występujących zależności:
- A: 1 na 1 (jedna podklasa PKD 2007 odpowiada jednej podklasie PKD 2004)
  - B: 1 na n (jedna podklasa PKD 2007 odpowiada dwóm lub więcej podklasom PKD 2004)
  - C: n na 1 (dwie lub więcej podklas w PKD 2007 odpowiadają jednej podklasie PKD 2004)
  - D: n na m (dwie lub więcej podklas w PKD 2007 odpowiada dwóm lub więcej podklasom w PKD 2004).

Dla 653 podklas występujących w PKD 2007 przedstawione zależności prezentują się następująco:

- Typ A: 224 podklas (34%)
- Typ B: 20 podklas (3%)
- Typ C: 182 podklas (28%)
- Typ D: 227 podklas (35%)

Jednostki zaklasyfikowane w podklasach, które charakteryzują się zmianami (przejściami) typu A i B, mogą zostać automatycznie przeklasyfikowane, co oznacza, że np. podczas operacji przeklasyfikowywania jednostek w rejestrach (w tych rejestrach, w których jest to możliwe) 37% podklas może być automatycznie przekodowanych.

51. Zmiany pomiędzy PKD 2004 a PKD 2007 są zbyt liczne, aby je wszystkie tutaj przedstawić. Niemniej jednak, najbardziej znaczące prezentujemy poniżej.
52. Sekcje Rolnictwo i Rybactwo wg PKD 2004 zostały połączone. Jednak zawartość nowej sekcji A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) uległa znacznemu uszczegółowieniu, w związku z potrzebą uszczegółowienia klasyfikacji międzynarodowej ISIC (klasyfikacji ONZ). Wynika to z faktu, że w wielu rozwijających się krajach rolnictwo stanowi nadal znaczną część struktury gospodarczej.
53. Utworzono nowe działy w sekcji przetwórstwa przemysłowego, reprezentujące nowe gałęzie przemysłu, np.: dział 21 (Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych) oraz dział 26 (Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych). Zakres działu 26 różni się od działu 30 (Produkcja maszyn biurowych i komputerów) z PKD 2004 i stanowi lepsze narzędzie statystyczne w zakresie działalności o wysokim stopniu zaawansowania technologicznego. Inne nowe działy, takie jak dział 11 (Produkcja napojów) i 31 (Produkcja mebli), powstały w następstwie podziału istniejących działów, których elementy (części składowe) stanowiące uprzednio grupy, teraz stanowią działy.
54. Większość pozostałych działów w obecnej sekcji C (Przetwórstwo przemysłowe) nie uległa zmianie, z wyjątkiem dotychczasowego działu 22 (Działalność wydawnicza; poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji) i 37 (Przetwarzanie odpadów), których znaczne fragmenty zostały przeniesione do innych sekcji (czytaj poniżej).
55. Naprawa i instalacja maszyn i urządzeń, klasyfikowana dotychczas w przetwórstwie przemysłowym w grupowaniach obejmujących dane maszyny i urządzenia, obecnie została wyodrębniona w wydzielony dział 33 (Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń). Zatem wszystkie specjalistyczne usługi naprawcze są teraz klasyfikowane w osobnym dziale PKD.

56. Utworzono nową sekcję E (Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją), która obejmuje usługi „oczyszczania” z działu 90, działalność usługową w zakresie rozprowadzania wody z działu 41, przetwarzanie odpadów z działu 37 PKD 2004. Obecnie sekcja ta grupuje działalności oparte na podobnych zasadach działania, i co więcej, oparta jest na rzeczywistej organizacji tej działalności. W znacznym stopniu rozbudowano szczegółowość w tej sekcji.
57. W PKD 2007 w ramach Sekcji F Budownictwo wyodrębniono dział dotyczący wykonywania specjalistycznych robót budowlanych (dział 43), który obejmuje prace prowadzone przez wykonawców posiadających specjalistyczne umiejętności i sprzęt.
58. Naprawa artykułów użytku domowego została usunięta z sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle). Natomiast działalność w zakresie handlu i naprawy pojazdów samochodowych i motocykli została zachowana w tej sekcji w dziale 45 (dział 50 – PKD 2004).
59. Zwiększono szczegółowość w nowej sekcji I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi), aby odzwierciedlić zróżnicowaną specyfikę i specjalizację prowadzonych działalności.
60. Nowa sekcja J (Informacja i komunikacja) powstała z połączenia działalności wydawniczej i z zakresu rozpowszechniania informacji oraz dóbr kultury, zapewnienia środków do ich transmisji i dystrybucji, technik informacyjnych, przetwarzania danych i innych usług dotyczących informacji. Główne elementy tej sekcji to działalność wydawnicza (dział 58), działalność związana z produkcją filmów, nagrań dźwiękowych (dział 59), nadawanie programów radiowych i telewizyjnych (dział 60), działalność w zakresie telekomunikacji (dział 61), działalność w zakresie technik informacyjnych (dział 62) oraz pozostałe działalności usługowe w zakresie informacji (dział 63). Działalności te były klasyfikowane w różnych sekcjach PKD 2004: D (Przetwórstwo przemysłowe), I (Transport, gospodarka magazynowa i łączność), K (Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej) i O (Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna).
61. W sekcji K (Działalność finansowa i ubezpieczeniowa) w PKD 2007 wprowadzono 2 klasy wychodzące poza tradycyjny zakres PKD dotyczący produkcji gospodarczej tj.: klasę 64.20 (Działalność holdingów finansowych) i 64.30 (Działalność trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych).
62. Elementy z sekcji K „Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej” – PKD 2004 przeszły głównie do 3 sekcji w PKD 2007. Obsługa nieruchomości jest osobno wyodrębniona w sekcji L, ze względu na zakres i znaczenie, jakie ma w Systemie Rachunków Narodowych. Pozostałe działalności przypisano do sekcji M (Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), która obejmuje działalności wymagające specjalistycznej wiedzy i umiejętności oraz do sekcji N (Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca), obejmującej działalności wspomagające działalność gospodarczą, ale niewymagające specjalistycznej wiedzy. Działalności z zakresu informatyki (PKD 2004 dział 72) nie stanowią już części sekcji K. Działalność w zakresie naprawy sprzętu komputerowego została przeniesiona do grupowania obejmującego naprawę sprzętu gospodarstwa domowego w sekcji S, natomiast działalność w zakresie wydawnictw software oraz technik informacyjnych została wydzielona w sekcji J.
63. Zakres edukacji (Sekcja P) poszerzono o edukację sportową, artystyczną i inną wyspecjalizowaną edukację oraz działalność usługową wspomagającą edukację.
64. Zwiększono szczegółowość sekcji Q (Opieka zdrowotna i pomoc społeczna) poprzez utworzenie trzech działów w miejsce jednego w poprzedniej wersji PKD. Poza tym, zakres został ograniczony tylko do „opieki zdrowotnej”, zapewniając tym samym lepszy pomiar tego ważnego działu gospodarki. W rezultacie, działalność weterynaryjna została przeniesiona z tej sekcji do sekcji M (Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) - dział 75.
65. Części składowe dotychczasowej sekcji O (Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna) z PKD 2004 zostały przeniesione do sekcji E (Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) oraz do sekcji J (Informacja i komunikacja). Pozostałe działalności zostały przegrupowane do dwóch sekcji: sekcji R -

Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją oraz sekcji S - Pozostała działalność usługowa. W rezultacie działalności w zakresie twórczości artystycznej, bibliotek i gier losowych tworzą teraz odrębne działy w ramach sekcji R. Naprawy sprzętu komputerowego oraz sprzętu gospodarstwa domowego wchodzi w zakres nowej sekcji S.